

Raadsvoorstel

Onderwerp: Onderzoekscenario's asiel

Datum: 3 juli 2024

Agendapunt: 23

Behandeling: Besluitvormend

Portefeuille-

houder(s): wethouder M. de Visser

Steller: Waterman, Marianne

Zaaknummer: Z.HHL.084657

1. Samenvatting

Een extern onderzoeksbureau is gevraagd om een aantal scenario's te presenteren voor een structurele COA locatie.

Tijdens dit onderzoek hebben zij met veel partijen gesproken: onder andere ambtenaren, COA, stichting vluchteling Winsum en Uithuizen en mensenwerk Het Hogeland.

Op 28 februari 2024 is een verdiepingsbijeenkomst met uw raad geweest om uw ideeën mee te geven voor dit onderzoek zoals toegezegd door de wethouder De Visser in december 2023.

Na het onderzoek presenteren zij drie scenario's:

Scenario A: De gemeente kiest voor één locatie die geheel wordt verzorgd door het COA en die dichtbij een groter dorp (+5.000 inwoners) ligt.

Scenario B: De gemeente kiest voor twee of drie locaties die dicht bij een groot of middelgroot dorp (+1.500 inwoners) liggen. Daarbij wordt gekozen voor één grote locatie van 200-500 plekken en een of meerdere kleine locaties van 50-200 plekken.

Scenario C: twee of drie kleinere locaties, die zowel bij een groter als kleiner dorp kunnen liggen. Wel wordt uitgegaan van minimaal 50 asielzoekers, wat betekent dat een dorp tenminste 500 inwoners moet hebben.

Het college adviseert om te kiezen voor scenario B: een hoofdlocatie met een of twee neven locaties.

2. Gevraagd of voorgesteld besluit

In te stemmen met scenario B voor een structurele COA locatie: een hoofdlocatie met één of twee neven locaties.

3. Inleiding

In Nederland is er een structureel tekort aan opvangplekken voor asielzoekers. De druk op de gemeenten blijft onverminderd hoog. Het doel van het onderzoek is om te voorkomen dat de gemeente Het Hogeland steeds ad hoc moet reageren op verzoeken van het COA en/of het ministerie. We willen onderzoeken of er een structurele (langdurige dan wel permanente) oplossing mogelijk is voor de opvang van asielzoekers en/of statushouders in onze gemeente. Daarbij kunnen we ervan uitgaan dat de vraag naar opvang van deze doelgroep minimaal van dezelfde omvang zal blijven, gezien de aankondiging van het kabinet op 28 april dat er de komende periode opnieuw grote aantallen asielzoekers worden

verwacht. Dit vereist een duidelijk standpunt van het bestuur van de gemeente Het Hogeland.

In het landelijke coalitie akkoord staat dat de spreidingswet wordt ingetrokken. Op dit moment is deze nog steeds van kracht. Onbekend is of en wanneer deze wet niet meer werkzaam is.

3.2 Bevoegdheid raad

De raad is bevoegd om de plannen die het college voorstelt, vast te stellen. Daar valt ook een structurele azc bij.

3.3 Wettelijk of beleidskader

Zie 3.2

3.4 Historische context

Op dit moment is er plaats voor 500 statushouders op de noodopvanglocaties van het COA in Winsum en Uithuizen. Deze locaties zijn echter niet geschikt voor langdurige opvang en zullen in principe sluiten op 1 november 2024. Bij aanvang hebben de inwoners van de gemeente Het Hogeland de tijdelijke bewoners van de noodopvanglocaties hartelijk verwelkomd. Omwonenden vragen zich af waarom deze opvang slechts tijdelijk is.

4. Beoogd resultaat (of effect)

De gemeente kiest voor twee of drie locaties die dicht bij een groot of middelgroot dorp (+1.500 inwoners) liggen. Daarbij wordt gekozen voor één grote locatie van 200-500 plekken en een of meerdere kleine locaties van 50-200 plekken. De grote locatie fungeert hierbij als hoofdlocatie, waar de voorzieningen zich bevinden. De kleinere locaties kunnen als satelliet-locaties gebruik van deze voorzieningen.

De locaties worden permanente locaties die we voor lange duur kunnen gebruiken. Het COA gaat voor minimaal 10 jaar (of langer) gebruik maken van deze locaties.

5. Toelichting

5.1 Argumenten/motivering

Met dit scenario worden de onderstaande voordelen bereikt:

- Door de constructie met een hoofdlocatie en satelliet-locaties blijft COA verantwoordelijk voor voorzieningen maar geven de kleinere locaties wel de ruimte voor bijdrage vanuit de lokale samenleving.
- Een kleinere locatie geeft de mogelijkheid zelf als gemeente/gemeenschap bij te dragen aan de voorzieningen van een locatie.
- Er is meer draagvlak onder de bevolking voor een kleinere locatie.
- Er zijn waarschijnlijk meer percelen binnen de gemeente waar een kleine locatie gerealiseerd kan worden.
- Mogelijk kan aangesloten worden bij een lokale school voor de huisvesting van de asielkinderen, omdat het om kleinere aantallen leerlingen per locatie gaat.

5.2 Risico's

- Een grote locatie met satelliet-locaties vraagt ook vanuit het COA meer organiserend vermogen en maatwerk, terwijl de organisatie onder hoge druk werkt door de grote toestroom van asielzoekers naar Nederland, en daardoor weinig capaciteit vrij heeft die nodig is voor maatwerk.
- Het COA is niet positief over meerdere kleine locaties in één gemeente en raadt dit af. De mogelijkheid voor kleinere locaties is eigenlijk bedoeld voor gemeenten met een kleine opgave van onder de 100 plaatsen.
- De gemeente moet op meerdere locaties de dialoog aan met omwonenden. Dat is intensief en geeft meer kans op weerstand.
- Samen met het COA een locatie vormgeven vraagt grote inzet in ambtelijke capaciteit van een gemeente. Vaak is die niet voorhanden.

Wat zijn de alternatieven?

In het rapport worden twee alternatieven besproken, namelijk scenario A en C.

Scenario A gaat uit van één grote locatie. De nadelen van dit scenario zijn een grote impact op één dorp, minder mogelijke locaties in de gemeente voor een groot AZC en minder mogelijkheden voor integratie van de asielzoekers.

Scenario C gaat uit van twee of drie kleinere locaties. Het grote nadeel van deze optie is dat de gemeente verantwoordelijk wordt voor zeer veel aspecten van deze locatie. Hierbij moet gedacht worden aan de beveiliging, begeleiding, medische zorg, taallessen en dagrecreatie. Dit geeft niet zeer grote ambtelijke druk op de gemeente maar ook de, nu al grote, druk op de medische zorg (onder andere huisartsen) wordt dan veel hoger.

6. Financiële aspecten en wijze van dekking

Op dit moment zitten er geen financiële aspecten aan dit raadsvoorstel.

7. Inbreng belanghebbenden

Tijdens het onderzoek is er een korte vragenlijst onder inwoners van het Hogeland uitgezet. Deze vragenlijst was in te vullen via de website van de gemeente. In totaal hebben 117 mensen de enquête ingevuld.

Voor de uitwerking hiervan, verwijs ik u naar het rapport.

8. Vervolgtraject

8.1 Uitvoering

Nadat zowel college als raad en besluit hebben genomen, zullen de volgende stappen worden gezet:

- Het college gaat het gesprek aan met het COA om het genomen besluit mede te delen.
- Het zoeken naar projectleider(s). Hiervoor zal een bestuursopdracht worden geschreven.

8.2 Tijdsplan

De geformuleerde stappen zullen zo snel als mogelijk in gang worden gezet.

8.3 Communicatie

Na de besluitvoering door de raad, zal er een persbericht hierover uitgaan.

8.4 Evaluatie

N.v.t.

Bijlage(n):

Rapport Onderzoek scenario's asiel Het Hogeland

Winsum, 4 juni 2024

Burgemeester en wethouders van de gemeente Het Hogeland,

Gemeentesecretaris,

Burgemeester,

Paul van Vilsteren

Henk Jan Bolding